

EV ÖDEVLERİNİN ÖĞRENCİ EĞİTİMİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Şengül Ilgar(*)

ÖZET

Ev ödevleri öğrenmeyi doğrudan etkileyen öğrenme stratejileri içinde yer almaktadır. Verilecek ev ödevinin türü, niteliği, süresi, amacı iyi planlanmalı ve ödevle ilişkin geribildirim, öğrencilere kısa süre içinde verilmelidir. Ödevler yalnızca öğretmenler değil, ebeveynler tarafından da incelenmelidirler. Bu çalışmada ev ödevleri türleri ve amaçları açısından tanımlanmış, ödevlerin eğitim üzerindeki öğretimsel etkileri tartışılmıştır. Öğretmenlerin ödev verirken; öğrencinin seviyesi, verilecek ödevin özgünlüğü, süresi ve ödevle ilişkin geribildirime dikkat etmeleri konusunda bilgi verilmiştir. Ev ödevlerinin amaca ulaşmasında okul, öğretmen ve ailenin sorumlulukları ele alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ev ödevleri, türleri, süresi, ev ödevinde geribildirim

ABSTRACT

Homework is placed in learning strategies, which have direct effect on learning. Type, quality, duration and purpose of given homework should be well planned and feedback related with the homework should be given to students immediately. Reviewing of the homework should be done not only by teachers, but also by parents. In this study, homework has been defined in terms of types and purpose and instructional effects of homework on education have been discussed. While giving homework, teachers should consider student's level, originality and duration and feedback of homework, have been mentioned. In addition, responsibilities of school, teacher and family are stressed in reaching goals of homework.

Keywords: Homework, types, duration, and feedback of homework

(*) İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi

Toplumsal gelişim sürecinde büyük bir öneme sahip olan eğitim ve öğretim, dünyada gelişmiş ülkelerce bilimsel olarak sürekli irdelenmekte ve doğru yöntemler üretmek için çaba harcanmaktadır. Bu bilimsel süreçte farklı alanlardan bilim adamları insan ve onun öğrenme yetisini sorgulamakta ve öğrenmeyle ilgili neden, nasıl, ne kadar sorularına yanıtlar aramaktadır.

Eğitim-öğretimde pedagojik değeri sürekli tartışılan, sınırlanmak ve yasaklanmak istenen ama gene de anne-babalar ve öğretmenler tarafından vazgeçilemeyen bir başka metod da, ev ödevleri veya genel olarak ödevlerdir. Öğrencilerin bazen ev ödevleri, bazen de okul ödevleri vasıtasıyla ders dışı zamanlarda da çalıştırılmasına, eğitimin hemen her kademesinde rastlanmaktadır.

Bir öğretim tekniği olarak ödev verme, çocukların belli konularda önceden bilgi sahibi olmalarını sağlayan veya belli konularda alıştırmalar yaparak bilgilerinin pekiştirmeye yarayan görevlerdir.

Ev Ödevleri

"Ev ödevleri okul ve ev arasında çalışma devamlılığını sağladığından eğitimde önemli bir yere sahiptir. Ev ödevleri çocuğun eğitiminin gözlemlenebileceği bir pencere gibidir. Bu sayede eğitimlerine karşı pozitif bir tutum sergilendiği mesajı iletilebilir. Çocuk büyüdükçe ödev için harcanan zamanın önemi de artmaktadır. Öğretmenler ve yöneticiler için ev ödevi öğrencilerin öğrendiklerini uygulayabilmeleri için etkili bir eğitim ve öğretim imkanı sağlar" (Zental ve Goldstein, 1999).

Ev ödevleri öğretmen tarafından planlanan ve onaylanan; öğrenci tarafından öğretmenin direk denetimi olmadan sınıf dışında yapılması gereken her türlü eğitsel etkinliği kapsar. Bu ödevler düzenli sınıf çalışmalarının ve aktivitelerinin dışında çalışmalardır. Bir diğer tanımda da ev ödevi öğrenme sürecinin bir devamıdır ve öğrenci tarafından bağımsız veya ailenin rehberliğinde yapılan çalışmalardır. Ev ödevleri öğrencilere sınıfta sunulan dersin ve materyalin tekrarı ve zenginleştirilmesi için verilen akademik görevler olarak tanımlanmaktadır (www.eric.ed.gov).

Öğrencinin bireysel çalışmasının bir kısmı evde yapılmaktadır. Bu nedenle, evde gerçekleştirilen çalışmalara ev ödevleri denilmektedir. Ev ödevi kavramı üç hususu kapsar: ödev olarak verileni, ödev olarak verilen konunun hazırlanmasını ve nihayet sonucu, yani işlenmiş hale getirilen konuyu. Eğer ev ödevi eğitsel ve derssel amacını yerine getirmek isterse, bu konuda belli taleplerin yerine getirilmesi gerekmektedir (Okan, 1989).

Cooper (1994) ev ödevinin ani ve uzun süreli etkilerini şu şekilde belirtmektedir.

Ani etki: Öğrencileri bilgiyi edinir ve konuyu daha iyi anlar. Eleştirel

düşünme ve kavramsallaştırma artar. Bilgi işleme geliştirilir ve müfredat zenginleştirilir.

Akademik uzun süreli etki: Boş zamanda öğrenmeye teşvik edilir. Okula karşı olumlu tutum geliştirilir. Çalışma alışkanlıkları ve beceriler daha iyi hale gelir.

Akademik olmayan uzun süreli etki: Öğrencilerin daha fazla iç disiplin ve iç yönlendirmesi olur. Öğrenciler için zamanlama daha kolay olur. Öğrenciler daha sorgulayıcı olur ve problem çözme çalışmalarında daha fazla bulunurlar.

Her ne kadar daha az bir etkide olduğu savunulsa da, ev ödevi, çocuklar için de oldukça yararlıdır. Az sayıda ödev verilse bile ev ödevi çocuğunun iç denetiminin geliştirilmesini sağlar. Buna ek olarak çocuğun akademik başarısını olumlu yönde etkiler. Ev ödevi ailenin de eğitimde etkili olmasını sağlayan bir yol olarak görülebilir. Aile çocuğunun durumu hakkında, okulda neler öğrenildiği konusunda bir fikre sahip olur ve bir şekilde çocukların öğrenmelerine yardımcı olur (Cooper, 2001).

Öğretmenlerin Ev Ödevi Verme Nedenleri

Ev ödevlerinin verilmesi ve verilmemesi üzerine pek çok tartışma yapılmaktadır. Fakat bilimsel olarak ev ödevlerinin verilmesinin daha yararlı olduğu ancak dikkat edilmesi gereken noktaların bulunduğu vurgulanmaktadır. Genel olarak ev ödevleri verilirken öğrencilerin yaşları, özellikleri ve aile durumları dikkate alınmalıdır.

Ev ödevlerinin çeşitli işlevleri vardır. Bunlar; dersin etkisini arttıran didaktik işlevi, öğretim amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığını kontrol eden **kontrol işlevi**, çocuklarının neler öğrendiklerini anne-babalara bildirmesi bakımından haber verme işlevi, öğrencilerin kendi aralarında ve anne-baba ve kardeşler arasındaki ilişkiler kurma açısından **iletişim işlevi**, öğrencileri **değerlendirme işlevi**, birçok alıştırmayı ve konu hazırlığını okul dışı zamanlara atması bakımından öğretmeni **rahatlatma işlevi**, öğrencileri ders dışı zamanlarda kontrol ve disipline etme işlevi (<http://www.eğitim.aku.edu.tr>).

Öğrencilere ödev verilmesini Turner (1984) geleneksel olarak birkaç temel sebebe dayandırmaktadır. Bunlar; 1) alıştırmaya ve uygulama yardımıyla öğrenmeyi kolaylaştırma, 2) hem yavaş öğrenenler hem de kavrama kabiliyeti yüksek olan öğrenciler için öğrenmeyi kişiselleştirme, yani işi kendi kendine yapma imkanı tanıma, 3) ders saatlerinde tamamlanamayan işlerin okul dışında tamamlanması, 4) bağımsız çalışma yeteneği ve alışkanlığının öğretilmesi, 5) Özellikle ilk ve orta öğrenimde, öğrencilere verilen bilgi ve yeteneklerin öğrenci aracılığı ile ailelere aktarılma imkanı.

Ev ödevleri çocukların ertesi günkü derse hazırlanmalarını, kütüphanedeki kitapları, ansiklopedileri vb. kaynakları kullanmayı öğren-

melerini, zaman darlığından dolayı derste yeterince inceleyemedikleri bilgileri ayrıntılı olarak inceleyebilmelerini sağlar.

Ayrıca ev ödevleri; Öğrencilerin olumlu tutum ve davranışlar geliştirmelerine, kendilerine güven ve sorumluluk duygusu kazanmasına, öğrenmeye motive olmalarına yardımcı olur. Ev ödevleri aileleri ve öğretmenleri yakınlaştırır. Çocukların ev ödevleri ile ilgilenen, onları inceleyen ve çocuklarının ev ödevlerine yardımcı olan aileler, çocuklarının eğitimi ve okulu hakkında bilgi sahibi olur. (<http://www.particle.1139htm>).

Ev Ödevlerinin Amaçları

Ev ödevlerinin birçok amacı vardır. Bu amaçlar ödevin ilgili olduğu etkinlik alanına yönelik olarak değişebilir. Bu amaçların en genel olan bir kaçını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

Öğrencinin bireysel ihtiyaçları ve gelişimine katkıda bulunmak.

Okulda edinilen deneyimlerin günlük yaşamda sürdürülmesi ve güçlendirilmesini sağlamak.

Kendi kendine öğrenmenin geliştirilmesi için öğrencinin bu sorumluluğu almasına yardımcı olmak.

Uzun dönemli öğrenim ve bağımsız çalışmalara karşı olumlu tutum geliştirmek.

Öğrencilerin oto-kontrol, iyi çalışma alışkanlıkları ve zamanı kullanma becerilerini geliştirmeleri için teşvik etmek.

Anne-babaların çocuklarının öğretimlerine katılmalarını ve sürecin bir parçası olmalarını kolaylaştırmak.

Öğretmen, ana-baba ve çocuklar arasında sürekli ve düzenli iletişimi kolaylaştırmak.

Sonraki eğitim aktivitelerinin hazırlanmasında öğrenciye destek olmak, yol göstermek (<http://www.tcdsb.org>, <http://njea.org>.)

Ev Ödevi Çeşitleri

Esas olarak üç çeşit ev ödevi vardır.

Pratik alıştırmalar(Practise exercises)

Hazırlık ödevleri (Preparatory homework)

Geliştirme ödevleri(Extension assignments)

Pratik alıştırmalar, öğrencilere edinilen yeni bilgiyi uygulama veya yeni kazanılmış yetenekleri pekiştirme, tekrar etme ve gözden geçirme imkanı verir. Bu alıştırmalara örnek olarak, matematik tablolarını ezberlemeyi, kelimelerin hecelenmesi pratiğini, kompozisyon yazmayı ve zevk için okumayı verilebilir (<http://www.det.nsw.edu>). Bu tür ev ödevleri özellikle "gerçek dünyadaki gerçek işlere" ilgi duyan öğrencilerde ders ve konulara karşı büyük ilgi uyandırabilir (Vatter, 1992). Ayrıca dersle ilgili iş ve çalışma hayatı arasındaki ilişki gösterilebilir (Morris, 1992).

Hazırlık ödevleri, gelecekteki derslere öğrencileri daha iyi hazırlamak için bir konuda temel bilgi kazandırır ve öğrenci bu ödevler yoluyla karşılaşacağı yeni bilgiler hakkında fikir sahibi olur. Böylece konu işlendiğinde yeni bilgiyi daha kolay kavrar, öğrenme daha çabuk gerçekteşir. Bu tip ev ödevlerinde dikkat edilecek en önemli hususlardan biri yeni materyallerin kullanımınıdır. Ayrıca öğrencilerin konuya kendi başlarına giriş yapabilmeleri için verilen okuma materyallerinin yeterli ve açık olması gerekir. Bir konuyu önceden okuma, okuduğu konu hakkında notlar tutma, bir tartışma konusu için araştırma yapma, gerekli materyalleri toplama bu tür ödevlerdendir (Doyle ve Barber, 1990 ve <http://www.det.nsw.edu>).

Geliştirme ödevleri, öğrencilerin kişisel bilgi ve hayal güçlerini geliştirmesini teşvik eder. Bu tür ödevlerde öğrenciler değişik araçlar kullanılabilir. Ödevler, bir kitabın özetinin yazılması, yerel haberlerin araştırılması veya internette bazı bilgilerin bulunması gibi şeyler olabilir (<http://www.det.nsw.edu>).

Ev ödevi, öğrenciyi ve öğretmeni meşgul eden bir ödev durumundan, anlamlı bir amaca yönelik ödev haline dönüştürülebilir ve dönüştürülmelidir (Glasser 1990). Alıştırma amacına yönelik olarak kullanılan ev ödevleri, yararlı ve önemli yöntem ve becerilerle ilgili olmalı ve "kaliteli" çalışmaya vurgu yapmalıdır. Verilen ev ödevinden ne beklendiği ve verilif amacı öğrenciye açık bir şekilde anlatılmalı, yani öğrenci neyi ne için yaptığının bilincine varmalıdır. Öğrenciler, öğrendiklerini kullanabileceklerine, öğrendiklerinin önemli olduğuna ve yaptıkları çalışmalarda "kalitenin" bir anlam ifade ettiğine inanırlarsa, öğrenmede çok daha başarılı olmaktadır.

Ev Ödevi İçin Ayrılacak Zaman

Ödev için ayrılacak zamanı birçok faktör belirler. Bunlar sırasıyla, öğrencinin motivasyon derecesi, öğrencinin boş zamanı, ödevin özelliği, öğrencilerin başarma gücü, genel ve özel kabiliyet derecesi gibi faktörlerdir. Eğitmciler arasında bir öğrencinin devam ettiği temel dersler bakımından hiç olmazsa okulda geçirdiği süre kadar bir süreyi okul dışında ödev yapmak için harcanması gerektiğini ileri sürenler de vardır (Oğuzkan, 1985).

Bir zaman vermek gerekirse, öğretim bilimciler çeşitli sınıflar itibariyle

ev ödevi için ayrılacak zamanı şöyle önerirler. Genellikle ilkokul üçüncü sınıfa dek öğrencilere verilecek ödevin günde yirmi dakikayı aşmaması uygun görülür, dördüncü ve beşinci sınıflar için bu süre kırk dakikaya çıkarılabilir. (Gallop, 1993). Boldyrew ve arkadaşlarının önerisi şöyledir. Birinci sınıf için bir saat, ikiden dördüncü sınıfa kadar iki saat, beşten sekizinci sınıfa kadar iki buçuk saat, sekizinci sınıftan sonraki (ortaöğretim) öğrencileri için iki buçuk, üç saattir. Bu rakamlar maksimum değerlerdir (Boldyrew, 1973).

Strong, ilk öğretimde ev ödevinin verilmemesini, orta öğretimde biraz ve yükseköğretimde muntazaman verilmesini belirtmektedir. Brooks, anne ve babası kendine yardım edebilecek düzeyde olan öğrencilerin ev ödevlerini daha iyi yaptıklarını bulmuştur. Bu çocukların tüm öğretim aşamalarında başarılı olduklarını da vurgulamıştır (Küçükahmet, 1998). Amerika Eğitim Dairesi (U.S. Education Department) tarafından 2002 yılında yayınlanan kitapçıkta, ana sınıfından 2. sınıfa kadar verilen ev ödevlerinin iyi çalışma alışkanlıkları ve pozitif tutumları geliştirdiği, 3. ve 6. sınıflarda aşamalı artan oranda ev ödevinin okul başarısını artırdığı, 7. sınıftan sonra yoğun ödev programlarıyla çalışan öğrencilerin testlerden daha iyi sonuçlar ve dereceler aldıkları belirtilmiştir. Ayrıca ana sınıfı-2. sınıflara 10 - 20 dakika arasında, 3. - 6. sınıflara 30-60 dakika arasında ve 7.-9. sınıflara değişebilir günlük oranlarda yoğun ev ödevi programları uygun görülmektedir (<http://www.ed.gov/pubs/parents/Homework>).

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı gibi öğrencilerin seviyeleri ilerledikçe ödev ve ödev için harcanan zamanın önemi artmaktadır. Daha ileri yaşlarda ödevin önemi göz önüne alındığında, sınıf düzeyine paralel olarak daha çok ödev verilmesi kaçınılmaz olmaktadır. Bu bakımdan ödevler her yaşta öğrencilerin akademik düzeylerini göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin seviyelerine göre onlara verilecek ödevlerin türü ve nitelikleri de farklılaşmaktadır.

Öğrencilerin buldukları eğitim seviyesine göre onlara verilecek ödevlerin süresi ve türlerini aşağıdaki gruptandırmak olanaklıdır.

Seviye 1

Öğrenciliğin ilk yıllarında çok ağır, tamamıyla öğrenmeye yönelik ödevler vermediği görülmektedir. Ama yine de evde yapılan tüm faaliyetler, oynanan oyunlar çocukların problem çözme, sayıları öğrenme vb. bilgi ve becerilerini geliştirmelerini sağlar. Serbest bırakılmış bir zaman diliminde çocukların kendi kendilerine yönettikleri oyunlar oynamalarının da çok önemli olduğu unutulmamalıdır. Çocukların dil ve sayı kavramlarını öğrenmelerini sağlayan bir çok ailece oynanabilecek oyunlar, yapılabilecek aktiviteler vardır.

Alışveriş,

Yemek hazırlama,

Hikayeler dinleme, şarkılar öğrenme bu aktivitelerden bazılarıdır.

Birinci dönemin son devrelerinde basit hesaplama alıştırmaları, kelime veya mektup kopyalama, alıştırma kağıtları doldurma gibi daha öğrenmeye yönelik ev ödevleri verilebilir.

Seviye 2 ve 3

Öğrenciler yaşları büyüdükçe ev ödevlerine kendi başlarına yapmaya başlasalar da öğretmenlerin onlara yol göstermeye devam etmeleri ve onların becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmaya dikkat etmeleri gerekir.

Özellikle ev ödevlerinin İngilizce, matematik ve hayat bilgisi derslerine yönelik olmasına rağmen yapılan çalışmalar tüm alanlarla iletişim içinde olacak şekilde yürütülmelidir.

Seviye 4,5, ve 6

Bu dönemlerde verilen ödevler öğrencilerin sınıfta öğrendiklerini pekiştirme amaçlı olmalıdır. Ev ödevlerinin her ders için ayrı bir temele sahip olmasına dikkat edilmelidir. Bu ev ödevlerinde süre, miktar ve içerik sınırlandırması getirilmelidir. Ev ödevlerinin kalitesi, uzman kişiler tarafından verilecek ilgili seminerlerle artırılabilir. Birçok okul bu dönemde kullanılacak ev ödevi defterlerinin öğrencilerin organizasyon becerilerini ve ev-okul iletişimini geliştirmek için çok faydalı olduğunu düşünmektedir (<http://www.def.nsu.edu.au>).

Verilen ödevlerin miktarına bakmaksızın, okulda başarısız olan çoğu öğrenci, ev ödevini gerekli olandan daha az zamanda bitirmektedir. Ödevler için az zaman harcayan öğrencilerin ödevlerini daha dikkatli bir şekilde tamamlayanlara göre, daha az bilgi edinecekleri kaçınılmaz bir gerçektir. Amerika'daki bazı eğitimciler, Amerika'daki öğrencilerin ödev yaparken Asya ülkelerindeki öğrenciler kadar zaman harcadıkları takdirde akademik açıdan onlar kadar başarılı olabilecekleri sonucuna varmışlardır. Böyle bir neden-sonuç ilişkisi ileri sürülebilir. Ama bu ilişki çok basit ve yüzeysel görünmektedir. Ödevin, okul başarısında diğer birçok faktörden biri olduğu bilinmektedir. Öğrencilerin yeteneklerini, başarılarını, motivasyonunu ve öğretim kalitesini de içine alan faktörler öğrencilerin ödev için harcadıkları zamanı etkilemektedir. Birçok öğrenci ve veli, konuyu ve yönergeyi anladıklarında konuyu ve ders öğretmenlerini sevdiklerinde motive olma ve ödevleri tamamlamada daha az zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir (Zental ve Goldstein, 1999).

Ev Ödevlerinde Özgünlük

Okul ve okul harici öğrenci çalışmalarının etkin olabilmesi için öğrencilerin ders ve konuya odaklanmaları ve ilgi duymaları şarttır (Doyle ve Barber, 1990). Yüksek motivasyon ve olumlu yaklaşımları teşvik amacıyla öğretmenler öğrencileri ilgi uyandıran türlü faaliyetlerle görevlendirebilirler. Bu tip faaliyetlere örnek olarak öğrenci aile veya komşularına yönelik anketler, arazi çalışması yapılan yerlerin haritasının yapılması veya bir televizyon programının eleştirisi verilebilir. Eğitimdeki çağdaş eğilim eleştirel ve özgün düşünme yönündedir. Belirli olaylar karşısında öğrencilerin tepkisini tartışmak, beyin jimnastiği yaptırmak, çalışma grupları oluşturup grup fikirlerini almak, münazara yaptırmak, bir olayı rolle canlandırmak (dramatizasyon), geleceği tahmin etmek gibi birçok özgün teknikten bahsedilebilir. Özgün ev ödevi hemen her konuda verilebilir (Koch, 1988).

Özgün yaklaşımları öğrencilere verilen problemlere uygularken, normalde öğretmenlerin elinde olan kontrolün bir kısmının öğrencilere verilmesi gerekir (Steinberg ve Lubart, 1991). Öğrenciler, çözmek için seçmiş oldukları problemler konusunda daha çok sorumluluk almalı, öğretmenlerin sorumluluğu ise azaltılmalıdır. Özgünlük esneklik gerektirir. Özgün olabilmek içinse her şeyden evvel ona değer verilmesi gerekir (Davis ve Rimm, 1990).

Ev Ödevinin İncelenmesi, Düzeltilmesi ve Değerlendirilmesi

Verilen ev ödevlerin incelenmesi, düzeltilmesi ve değerlendirilmesi bazı özel durumlar dışında öğrenciye geri verilmesi, öğretim çalışmalarında bir ilkedir. Bu ilkeye uyulmadığı takdirde öğrenciler zamanla ödevlere karşı ilgilerini kaybederler. Ev ödevlerinin incelenmesi ve düzeltilmesi konusunda, çeşitli teknikler vardır. Öğretmen bu tekniklerden hangisinin doğru ve uygun olacağına kendisi karar verir. Burada özellikle öğretmenin ders yükü, öğrenci sayısı ve ödevlerin özelliği rol oynar. Bu düzeltme teknikleri şunlardır.

- * Öğretmenin düzeltmesi
- * Öğrencinin kendi hatalarını kendisinin düzeltmesi
- * Öğrenciyle birlikte düzeltme
- * Öğrencinin birbirlerinin ödevlerini inceleyip düzeltmeleri
- * Öğrencilerin değerlendirme sonuçları konusunda bir tereddüte düşmemeleri için değerlendirme ölçütlerinin önceden açıklanması uygun olur (M.E.B., 1983).

Ev ödevlerinin öğretimde gerçekten etkin olmasının temel şartlarından biri ödevin öğretmence kontrol edilmesi, üzerinde yorumlarda bulunması ve öğrenciye geri verilmesidir. Birçok öğretmenin inandığının aksine öğrenciler bu tip bir geri beslemeyi ödevin öğretimde kalmasına tercih

etmektedirler. Üzerinde çeşitli yorumlar ve açıklamalarla öğrenciye geri verilen ödevler az veya hiç yorumsuz ve açıklamasız olarak geri verilen ödevlere tercih edilmektedir (Paschal, Weinstein ve Walberg, 1984). Öğretmenin sayısı az da olsa uğraşp kontrol edebileceği miktarda ev ödevi vermesi, çok sayıda fakat kontrolsüz ödev vermesinden çok daha verimlidir.

Bununla birlikte sürekli ve aşırı şekilde yapılan düzeltmeler de öğrencilerin motivasyonu düşürür ve kendisini başarısız ve değersiz hissetmesine sebep olur. Öğrenciye geri bildirim sağlanırken duyarlı olunmalıdır. Öğrenme öğrencinin kendini güvende hissettiği; eylem, strateji ve görüşlerini sürekli bir şeylere karşı savunmak zorunda olmadığı durumlarda gerçekleşir. Öğrenciye gereksiz ya da işe yaramayan noktalar gösterilmelidir. Çoğu zaman öğrenciler bunu kendi kendilerine anlayabilirler. Bu süreç çocuğa ödevi tamamlamada başka bir yol düşünüp düşünmediğini sorarak da hızlandırılabilir. Ancak ödevde "doğruluk (accuracy)" önemli olduğunda ve sadece tek bir doğru yanıt olduğunda yanırlardaki benzerlikler bulunmalı ve bu öğrenciye belirtilmelidir. Buna alternatif olarak, tek bir yanışı gösterip çocuğun aynı türdeki yanırları kendisinin bulmasını sağlanabilir (Zental ve Goldstein, 1999).

Ev Ödevleri ve Öğrenci Başarısı İlişkisi

Ev ödevlerinin çeşitli yönleriyle (sıklık, zorunluluk, notlandırma vs.) öğrenci başarısının çeşitli yönleri (alınan not, öğrencinin tercihi, zamanında mezun olma olasılığı vb.) arasında belirli bir ilişkinin olup olmadığı konusunda çok sayıda çalışma yapılmıştır. Genel olarak söylemek gerekirse, araştırmalar ev ödevi ve öğrenci başarısı arasında pozitif bir ilişkinin olduğunu göstermektedir (Epstein, 1983; Epstein,1985; Snow, Barnes, Chandle, Goodman, and Hemphill, 1991; Walberg ve diğerleri, 1985). Bu konuda yapılan çalışmalardan spesifik olarak bazıları şu sonuçları bulmuştur:

108 kişilik iki öğrenci grubu üzerinde matematik ile ilgili ev ödevinin sınav üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Sonuçta ev ödevi yapan 108 öğrencinin sınav notları ödev yapmayan diğer 108 öğrenciye oranla önemli derecede daha yüksek olmuştur (Weems, 1998).

112 işletme öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada ders uzunluğuna (saat) bağlı olmaksızın ev ödevini düzenli yapan öğrencilerin sınavlarda daha iyi performans gösterdikleri belirlenmiştir (Rayburn ve Rayburn, 1999).

Yapılan çeşitli araştırma sonuçlarına göre ilk ve orta dereceli okullarda ev ödevinin öğrenci başarısını artırdığı ifade edilmektedir. Kolejlere ise ev ödevleri ile diğer eğitim metodları arasında fark bulunmamıştır. Yine yapılan araştırmaların çoğunda ev ödevinin öğrenmede diğer eğitim yöntemlerine göre daha avantajlı olduğu görülmüştür (Folye, 1988).

Matematik ödevi verilen ve verilmeyen 30 kolej öğrencisinin başarısı

araştırılmıştır. Ödev verilen 15 öğrencinin daha başarılı oldukları görülmüştür (Cartledge ve Sasser ,1981).

Bir hukuk profesörünün öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmada final sınavı yerine verilen ödevin öğrenciler ve kendisi tarafından daha etkili ve faydalı bulunduğu görülmüştür (Burman, 1992).

Matematik öğrencilerinin başarısını ev ödevlerinin artırdığı Hirsch ve diğerleri, (1983) tarafından yapılan araştırmada belirlenmiştir.

Mühendislik dersinde yapılan bir araştırmada ilk dönem ev ödevleri seçmeli ikinci dönem ise zorunlu olarak verilmiştir. Sonuçta ikinci dönem notlar birinci döneme kıyasla daha fazla bulunmuştur. Bu durumun ev ödevinden kaynaklandığı ifade edilmektedir (Keshock, 1976).

Yapılan çalışmalar ve edinilen tecrübeler ışığında değerlendirme yapıldığında, üzerinde düşünülecek soru ev ödevlerine eğitimde yer verip vermemekten daha çok, ev ödevlerinin nasıl, ne biçimde ve ne miktarda gerçekleştirilmesi gerektiğidir (Sullivan ve Sequiera, 1996).

Ev ödevlerinden beklenebilecek yararlı etkilerin en belirginini, ödevin içerdiği konunun öğrenci tarafından daha iyi ve kalıcı olarak anlaşılmasıdır (Cooper, 1989). Bunun yanında ödevler öğrenci zihninde kavramların oluşumuna, eleştirel düşünmeye ve müfredatın zenginleşmesine önemli katkılar sağlayabilir. Ayrıca öğrenciler ev ödevleri sayesinde, öğrenme sürecinin sadece okul duvarları içine has olmadığını, öğrenmenin her yerde gerçekleşebileceğinin farkına daha iyi varabilirler.

Yukarıda bahsedilenlere ek olarak, ev ödevlerinin öğrencinin gelişimi açısından olumlu etkilerinden de söz edilebilir. Bunların en belirginleri öğrencinin bağımsız çalışabilme alışkanlığı, sorumluluk duygusu, özdisiplin geliştirme ve verimli çalışma alışkanlığı edinme üzerine olabilecek katkılardır.

Her ev ödevinde öğrenciler çok çeşitli ve farklı düzeylerde yetenek, olgunluk, öğrenme yolları ve ilgi alanları ortaya koyarlar. Ders kitaplarındaki alıştırmaya ve problemlerden çok azı, öğrenciler arasındaki bu çeşitliliği dikkate alarak hazırlanmıştır. Sınıfta gösterilenlere öğrencinin kişisel olarak katılımının sağlanması gereği vardır. Tüm sınıfa gösterilen yöntem ve becerileri öğrenci evde kendi yeteneğinin yettiği hız ve ölçüde deneyebilme imkânını ev ödevi ile bulabilir. Bu tip kişisel katılım, hem derste görülen yöntem ve becerilerin kalıcılığına hem de öğrenilenlerin gerçek hayatta uygulanabilirliğinin anlaşılmasına önemli katkısı olabilir. Öğrencilerin düzeylerine, çalışma ve öğrenme stillerine göre hazırlanmış ve amacı belirli ev ödevleri, öğrencilerin potansiyellerinin atıl kalmaması açısından oldukça önemlidir denilebilir.

Ev Ödevlerinin Amacına Ulaşmasında Okulun, Öğrencinin, Öğretmenin ve Ailenin Üstlenmesi Gereken Sorumluluklar

Okulun Sorumlulukları

Ev ödevlerine ilişkin kurum politikaları geliştirmek.

Öğretmenler, anne-babalar ve öğrenciler tarafından kullanılacak, ödevlerin yapılmasına ilişkin kuralları ve okul politikalarını içeren rehberler geliştirmek.

Öğretmenler, öğrenciler ve anne babalar arasında ödevler konusunda iletişimi kolaylaştırmak.

Öğretmenler arasında işbirliği ve fikir alış verişini sağlamak (<http://www.tedsbg.org> ve <http://education.umn.edu>).

Öğrencilerin Sorumlulukları

Ödevleriyle ilgili açık bir bilgi edinmek; ödev konusu ya da beklentiler açık değilse yardım için bilgi ve destek istemek.

Ödevlerini düzenli bir biçimde tamamlamak.

Gelecekte işlenecek konulara uygun olarak hazırlık yapmak.

Okul programlarının tümüne aktif bir biçimde katılmak.

Zamanlarını ve materyallerini uygun bir biçimde kullanmak.

Sınavlar ve testler için uygun çalışmalar yapmak.

Öğretmenler ve anne babalar arasında uygun iletişimin kurulmasına yardımcı olmak.

Okul ilkelerine ve eğitim politikasına uygun amaçlar belirlemek.

Okulda ilerlemelerini sağlamak için ödevlerin tamamlanması konusuna uygun sorumluluklar geliştirmek (<http://www.tedsb.org>).

Öğretmenlerin Sorumlulukları

Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ev ödevi vermeye dikkat etmek

Öğrenciler ilgi ve yeteneklerine uygun olarak ödevleri sıkılmadan ve zorlanmadan yapacaklarından ev ödevlerine karşı olumlu duygular besleye-

ceklerdir. Ödevlerini yapabildiklerini görmek öz güvenlerini arttıracaktır.

Ödevin kısa sürede yapılabilecek şekilde olmasına özen göstermek

İlgi ve yeteneklerine uygun olsa da ödevlerin fazla zaman alması, öğrencilerin kişisel veya sosyal etkinliklere (arkadaşlarıyla birlikte olma, TV izleme vb.) zaman ayırmasını engelleyecek ve ödevlerden sıkılmalarına neden olacaktır. Öğretmenlerin ödev verirken süreyi dikkate alırken öğrencilerin dikkat sürelerini de göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

Ayrıca öğretmenler, ev ödevini teslim etme süresini öğrencilerle birlikte belirlemelidirler.

Daha çok düşünmeyi geliştiren, yaratıcılığı destekleyen ve araştırmaya sevk eden ev ödevleri vermek

Ev ödevi, öğrencilerin bilgileri kitaptan deftere aktarması şeklinde olmamalı; araştırmasını, deney yapmasını, yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlayabilmelidir. Bu amaçla öğrencilere farklı hazırlık gerektiren (fotoğraf çekme, proje hazırlama, materyal toplama vb.) ev ödevleri vererek bilgiye ulaşmanın farklı yolları göstermelidir. Bu yollarla öğrencilerin hem eğlendikleri hem de öğrendikleri görülecektir.

Ev ödevinin amacını net bir şekilde öğrencilere açıklamak

Öğrencilerin ev ödevlerinin amacını bilmeleri, ödevlerini bilinçli bir şekilde yapmalarını sağlayacaktır. Ödev ne amaçla verilmektedir? Ödevi hazırlayabilmek için neler yapılmalıdır?... gibi sorulara karşı öğrenciler bilgilendirilmelidir.

Ev ödevlerini düzenli aralıklarla kontrol etmek ve sonucunda her öğrenciye yönelik geri bildirimler vermek

Öğrencilerin neler öğrendiklerini belirlemek, ödevlerin sonucunu değerlendirmek ve dolayısıyla öğrencilerin içten denetimli olmasını sağlamak amacıyla ev ödevlerinin kontrol edilmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ödevin niteliğine göre öğrencilere, bireysel veya grupla çalışmasına olanak verecek ödevler vermeye özen göstermek

Hangi ödevin bireysel veya grup olarak yapılacağını öğretmenin belirlemesi ve öğrencileri buna göre yönlendirmesi gerekmektedir.

Düzenli aralıklarla anne-babalarla görüşerek ev ödevleri hakkındaki görüşlerini öğrenmek, onlara çocuklarına nasıl yardımcı olacakları ile ilgili bilgiler vermek

Öğretmenlerin anne-babalarla görüşmesi sonucunda çocukların

ödevlere karşı olan tutumu, ilgisi ve ailesinden destek alıp almadığı ortaya çıkacaktır. Öğretmenler, anne-babalara çocuklarının rahat çalışması için ev ortamını nasıl düzenleyecekleri ve çocukların nasıl rehberlik edecekleri konusunda da yardımcı olabilirler.

Öğrenciye evde kendi yapabileceği ödevler verirken öğrencinin ailesinin, öğrenciye rehber olup olamayacağı ve yararlanabileceği kaynakların olup olmadığını gözönünde bulundurmak

Bunlara dikkat edilmezse aile zor durumda kalabilir. Öğrenci ödevini başkasına yaptırabilir; başkasından kopya çekebilir veya yanlış yapar. Ailesine, öğretmenine, arkadaşlarına küçük düşmemek kaygısıyla kendisinin yapmadığı bir ödev için "ben yaptım" diyebilir. Böylece olumsuz karakter ve kişilik geliştirir. Bu noktada okulla ailenin işbirliği gereği kendisini hissettirmektedir (<http://www.eğitim.com>, <http://www.tedsb.org> ve <http://www.eğitim.platformu.net>).

Anne-Babaların Sorumlulukları

Çocuklarına uygun çalışma ortamı (aydınlık, sessizlik vb.) ve araç-gereç sağlamak

Çocuklar ödevlerinin büyük bir kısmını evde yapmaktadırlar. Çocuğun rahat çalışabilmesi için dikkatini dağıtacak uyanların olmadığı bir odasının olması, ısının ve aydınlanmanın yeterli olması ve odasında çalışması için gerekli araç-gerecinin olması ödevlerini yapmasını kolaylaştıracaktır.

İlk yıllarda ödevlerin yapılacağı zamanı birlikte planlamak, çocuğun bu plana uymasını sağlamak

Plan yapmayı kolaylaştıracak "yapılacak işler" defteri, takvim, ajanda alınmalı; çocuklara bunları nasıl kullanacağı öğretilmelidir. Öğrencinin çalışırken saati görmesi sağlanmalıdır. Özellikle ilköğretimin ilk yıllarında çocukların ev ödevlerini yapma zamanını planlamada güçlükler ortaya çıkabilmektedir. Küçük çocuklar genellikle oyuna veya TV izlemeye daha fazla süre harcayarak ödev yapmayı aksatabilmektedirler.

Çocuk yardım istediğinde ev ödevlerine yardımcı olmak

Bu yardım, çocuğun ödevini yapmaya değil onu yönlendirmeye yönelik olmalıdır. Çocuklar ödevlerini yaparken zorlandıklarında veya ödevlerle ilgili çeşitli soruları olduğunda en yakınlarında bulunan yetişkinin yardımına ihtiyaç duyabilmektedirler.

Anne-babaların çocuklarının tüm sorularını cevaplaması mümkün olmayabilir. Bu durumda anne babaların çocuklarının sorularına ilgisiz kalmamaları, başvuru kaynaklarını göstererek uygun rehberlikte bulunmaları gerekmektedir.

Anne babaların çocuklarının yerine ödevlerini yapmaları ise çocuk-

ların çalışma alışkanlığı kazanmalarını ve sorumluluk duygusunu geliştirmelerini engelleyecektir.

Çocuklarının ev ödevlerini kontrol etmek

Ödevlerin okulda sunulmadan önce evde anne-babalar tarafından kontrol edilmesi, çocuklara yaptıkları hataları düzeltme ve eksikliklerini tamamlama fırsatı verecektir.

Ayrıca çocuğun ödevini bitirince takdir edilmesi öz güven ve öz disiplinini geliştirici bir araç olacaktır.

Çocukların ev ödevlerine olan yaklaşımlarını etkileyecek olumsuz tutumlar göstermemeye çalışmak

Anne-babaların çocuklarının ödevlerine karşı aşırı ilgili veya ilgisiz, baskıcı ve arkadaşlarıyla kıyaslayıcı tutumları, çocuğun ödevlerden hoşlanmamasına ve ödevini yapamama kaygısı duymasına neden olabilir.

Anne-babaların çocuklarına ev ödevlerinde destek ve rehberlik veren tutumlar sergilemeleri gerekmektedir.

Ödev yaparken çocuğun dinlenmesini ve enerji toplamasını sağlamak amacıyla çocuklarıyla birlikte gevşeme veya rahatlama egzersizleri yapmak

Rahatlatıcı bir müzik dinlemek, bir şeyler yiyip içmek ya da vücudunu hareket ettirmek yararlı olacaktır. Çocuğun ödevini yaparken sıkılmasını önlemek için kısa süreli aralar vermesi de sağlanmalıdır.

Düzenli aralıklarla öğretmenle görüşerek, ev ödevleri hakkındaki tutum ve beklentilerini, çocukların ev ödevlerinde nasıl yardımcı olacaklarını öğrenmek

Öğretmenler, anne-babalar için çocukları ve onların öğrenimleriyle ilgili her türlü konuda rehber kişi durumundadır (<http://www.eğitim.com.>, www.tedsb.org., www.eğitimplatformu.net, www.bbc.co.uk).

KAYNAKLAR

- Boldyrew, N.I. ve diğerleri. (1973). Peadeogik. Lehbuch für Ausbildung von Oberstufenlehrern. Volk und Volkseigener Verlag. Berlin.
- Burman, J.M. (1992). Out-of-Class Assignments as a Method of Teaching and Evaluating Law Students. *Journal of Legal Education* (42),(3),s:447-457.
- Cartledge, C.M. and J.E. Sasser. (1981). The Effect of Homework on The Mathematics of College Students in Freshman Algebra. [Http://asker-ic.org/plweb-cgi](http://asker-ic.org/plweb-cgi)
- Cooper, H. (2001). "Homework for All - in Moderitaion" Educational Leadership. April, 36 (<http://lrs.ed.uiuc.edu.students/plato/construc>

- thome/page5.html).
- Davis, G. ve S. Rimm. (1990). *Education of The Gifted and Talented*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Doyle, M.ve B. Barber. (1990). *Homework As a Learning Experience. What Research Says to The Teachers*. Eric Document,s:319-492.
- Epstein, J.L. (1983). *Homework Practices, Achievements, and Behaviors of Elementary School Students*. Baltimore: Johns Hopkins University. (ERIC Document Reproduction Service No. ED,s: 250- 351).
- Epstein, J.L. (1985). *Home and School Connections in Schools of The Future: Implications of Research on Parent Involment*. P.J. ff Educ. (14),(5)s:40-50.
- Foyle, H.C. (1988). *Homework: Suggestions for Educators*. Meeting of the Hutchinson Chapter of Phi Delta Kappa (McPherson, K.S.).
- Gallop, G. (1993).*Çocuğunuza Ev Ödevlerini Sevdirmenin Yolları Var*. Cumhuriyet 2.
- Hirsch,Ç.R.ve diğerleri.(1983).*Homework As a Learning Experience.What Research Says To The Teachers*.Eric Document.s:319-412
- Keshock, E.G. (1976). *The Relative Value of Optional and Mandatory Homework*. *Educational Research and Methods*.s: 30-32.
- Koch, A. (1988). *Creative and Communicative Homework*.*Hispania*.(71),s:699-704.
- Küçükahmet, L. (1998). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*.Ank.: Alkim Yayınevi.
- M.E.B, (1983). *M.E.B.'na Bağlı Ortaokullar ile Lise Dengi Okulların Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmenliği*. *Tebliğler Dergisi*. Sayı:2154.
- Morris, B. (1992). *Employability... Do Schools Have a Role? The School Administrator*.(49),(3)s:6.
- Oğuzkan, A.F. (1985). *Orta Dereceli Okullarda Öğretim. (Amaç, İlke, Yöntem ve Teknikler)*.Ank.: Emel Matbaacılık Sanayi.
- Okan, K. (1989). *Liseler-Ortaokullar İçin Ev Ödevi Hazırlama Teknikleri*.Ank.: Seçkin Ofset.
- Rayburn, L.G.ve L.M. Rayburn.(1999). *Impact of Course Length and Homework Assignments on Student Performance*. *Journal of Education for Business*. (74),(6),s:25-31.
- Snow, C.E. ve diğerleri. (1991). *Unfulfilled Expectations: Home and School Influences on Literacy*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Steinberg, R.ve T. Lubartb. (1991). *Creating Creative Minds*. Phi Delta Kappan (72),(8),s:608-614.
- Sullivan, M.H.ve P.V. Sequeira. (1996). *The Impact of Purposeful Homework on Learning*. *Clearing House*.(6),(9),s:346.
- Turner.T.(1984).*The Joy of The Homework*.*Tennessee Education*.(14),s:25-33

- Vatter, T. (1992). Teaching Mathematics to The At-Risk Secondary School Student. *Mathematics Teacher*. (85),s:292-294.
- Walberg, H. ve diğerleri.(1984). The Effect of Homework on Learning: A Quantitative Synthesis. *Journal of Educational Research*. (78),s:97-104.
- Weems, G. (1998). The Impact of Homework Collection on Performance in Intermediate Algebra. *Research and Teaching in Developmental Education*. (5),(1),s:21-26.
- Zendal, S.ve S.Goldstein. (1999). This Column is Excerpted and Condensed From, *Seven Steps to Homework Success: A Famil Guide for Solving Common Homework Problems*. Specialty Press. Inc.
- www.eğitimplatformu.net: "Purtul İ: Ödev Üzerine Düşünceler".
- <http://education.umn.edu/CRAE/Reports/Rpractice/Summer94>: "Cooper H: Homework Research and Policy: A Rewiew of the Literature".
- <http://njea.org>: New Jersey Education Association: "Homework: It Can Help".
- <http://www.bbc.co.uk/schools/parents>
- http://www.det.nsw.edu.au/media/downloads/languagesupport/homework/hw_turkish.pdf
- <http://www.det.nsw.edu.au/policies/homework/homepoli/typehome.htm>.
- <http://www.eğitim.aku.edu.tr/metod02.htm>. "Ergün, M., Özdaş, A.: Öğretim İlke ve Yöntemleri".
- <http://www.eğitim.com>: "Ulutaş İ., Dinçer Ç.: Öğretmenler ve Anne Babalar Ev Ödevlerine Nasıl Yardımcı Olabilirler?"
- <http://www.eric.ed.gov/archives/homework.html>
- <http://www.particle>: Reprinted with permission. Excerpted from *Helping Your Child with Homework*. Office of Educational Research and Improvement, U.S. Department of Education.
- <http://www.tcdsb.org>: "Detailed Homework Guidelines of the Toronto Catholic District School Board".